



JUSTITISMINISTERIET

Civilafdelingen

Dato: 9. oktober 2013
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Helga Lund Laursen
Sagsnr.: 2013-720/21-0060
Dok.: 837268

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT
vedrørende
betænkning nr. 1540 om gennemførelse af
direktivet om forbrugerrettigheder

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Betænkningen har været sendt i høring hos:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Samtlige byretter, Aalborg Universitet, Juridisk Institut, Aarhus Universitet, Juridisk Institut, Advokatrådet, Andelsboligforeningens fællesrepræsentation ABF, Antenne-, satellit- og kabel-tv-branchens fællesorganisation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening, Brancheforum Digitale Medier, Branchen ForbrugerElektronik, Boxer TV ApS, Business Danmark, Canal Digital Danmark A/S, Copenhagen Business School, Juridisk Institut, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Optikerforening, Danmarks Teaterforening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Boldspil-Union, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Detail Kreditråd, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fitness & Helse Organisation, Dansk Fjernvarme, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Franchise Forening, Dansk Idrætsforbund, Dansk Industri, Dansk Inkassobranche-forening, Dansk IT, Dansk Kredit Råd, Dansk Markedsføringsforbund, Dansk Organisation af Detailhandelskæder, Dansk Revisorforening, Dansk Teaterunion, Danske Advokater, Danske Biografer, Danske Boligadvokater, Danske Gymnastik og Idrætsforeninger, Danske Medier, Danske Mediers Forum, Danske Regioner, Danske Teatres Fællesorganisation, Danske Zoologiske Haver og Akvarier, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Boghandlerforening, Den Danske

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Dommerforening, Det Danske Filminstitut, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Dong Energy, Ejendomsforeningen Danmark, Ejendomsmæglerens Landsorganisation, Energitilsynet, Experian, Falck A/S, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerklagenævnet, Forbrugerrådet, Forenede Danske Antenneanlæg, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Foreningen Danske Revisorer, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Forlæggerforeningen, Forsikring & Pension, FSR-danske revisorer, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Helsebranchens Leverandørforening, HK-Landsklubben, HMN Naturgas, Huset Markedsføring, Håndværksrådet, Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation ISOBRO, IT-branchen, Kommunernes Landsforening (KL), Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kreativitet & Kommunikation, Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landbrug & Fødevarer, LO-Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Magasinpressens udgiverforening, MTG A/S, Organisationen Danske Museer, Pengeinstitutankenævnet, Politiforbundet i Danmark, Post Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditankenævnet, Realkreditrådet, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, SBS-Net, Sikkerhedsbranchen, Syddansk Universitet, Juridisk Institut, TDC A/S, TEKNIQ Installatørernes Organisation, Telia Stofa A/S, Teleindustrien, Telenor A/S, TV2/Danmark A/S og TV3 A/S.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra følgende:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Samtlige byretter, Advokatrådet, Branchen ForbrugerElektronik, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Optikerforening, Danmarks Teaterforeninger, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Danske Advokater, Danske Medier, Datatilsynet, Domstolsstyrelsen, Ejendomsforeningen Danmark, Energitilsynet, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerklagenævnet, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), FSR-danske revisorer, Håndværksrådet, IT-branchen, LO-Landsorganisationen i Danmark, Realkreditforeningen, Rigsadvokaten, Sikkerhedsbranchen, Teleindustrien og TV2/Danmark A/S,

Justitsministeriet har endvidere modtaget bemærkninger til betænkningen fra **Dansk Transport og Logistik (DTL)** og **SOS Dansk Autohjælp**.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med *kursiv*. Med mindre andet anføres, skal henvisninger til ”lovforslaget” forstås som henvisninger til forslag til lov om forbrugeraftaler og ikke til det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af købeloven og forskellige andre love.

2. Høringssvarene

2.1. Indledning

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Byretterne, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Fjernvarme, Datatilsynet, Domstolsstyrelsen, Energitilsynet, FSR-danske revisorer, Rigsadvokaten, Sikkerhedsbranchen og TV2/Danmark A/S har ingen bemærkninger til betænkningen.

2.2. Generelle bemærkninger

Advokatrådet roser sproget i betænkningen for at være godt og letforståeligt og har ikke herudover bemærkninger til betænkningen. **Danmarks Teaterforeninger** har heller ikke bemærkninger til betænkningen, idet foreningen noterer sig, at gennemførelsen af direktivet ikke vil påvirke teaterforeningernes abonnementsalg. **Håndværksrådet** henviser til, at deres synspunkter fremgår af betænkningen.

Forbrugerklagenævnet bemærker, at forslaget i kraft af totalharmonisering vil mindske ressourceforbruget fremover i sager, hvor andre EU-landes lovgivning skal anvendes. I forhold til vurderinger af værdien af en ibrugtaget vare må der imidlertid forventes en stigning i ressourceforbruget i forbindelse med indhentelse af oplysninger herom. Endvidere må der forventes en stigning i antallet af klager som følge af den civile sanktionering af f.eks. den erhvervsdrivendes manglende oplysning om fortrydelsesret.

Forbrugerrådet havde ønsket en mere generel revision af de danske forbrugerbeskyttelsesregler og ikke kun af de områder, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde.

Forenede Danske Motorejere (FDM) finder, at de foreslåede ændringer af lovgivningen vil føre til yderligere beskyttelse af forbrugerne, ligesom en række af præciseringerne også må forventes at føre til færre konflikter mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

Branchen ForbrugerElektronik og Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA) henviser til Dansk Erhvervs hørings svar for så vidt angår spørgsmålet om indførelse af en række skærper sammenlignet med direktivet.

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) kritiserer generelt direktivets regulering i forhold til e-handel, men anfører dog, at betænkningen for det meste er udtryk for den opnåelige balance mellem hensynet til forbrugerne og virksomhederne.

2.3. Anvendelsesområde og definitioner

Danske Medier bifalder den klare og tydelige angivelse af, hvilke aftaler, der er omfattet af fortrydelsesretten.

Danske Advokater bemærker, at det ville være hensigtsmæssigt at udstrække samtlige direktivets definitioner til forbrugeraftaleloven i det omfang, det er muligt.

Arbejdsgruppen har overvejet, i hvilket omfang direktivets definitioner bør gennemføres i forbrugeraftaleloven, og foreslår, at en række af definitionerne alene beskrives i bemærkningerne til lovforslaget og således ikke indsættes som egentlige definitionsbestemmelser i loven, idet definitionerne svarer til indarbejdede begreber i dansk ret, jf. betænkningens afsnit 6.1.7. Arbejdsgruppen finder endvidere ikke, at der er behov for særskilt at definere de begreber, der indirekte er defineret i den gældende forbruger-aftalelov, og hvor der ikke tilsigtes nogen materiel ændring i forhold til gældende ret, f.eks. vedrørende begreberne "tjenesteydelsesaftale" og "vare, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer". Hvor den almindelige sproglige forståelse af et begreb svarer til definitionen i direktivet, vurderes der heller ikke at være behov for at gennemføre en særskilt definition, som f.eks. begrebet "digitalt indhold". Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser i denne forbindelse. Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit 6.1.7 og lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3.2.

2.3.1. Afgrænset volumen eller en bestemt mængde

Dansk Energi foreslår, at det i lovforslaget præciseres dels, hvad der forstås ved "et afgrænset volumen eller en bestemt mængde", jf. direktivets artikel 2, nr. 3, dels hvad der ligger i fortolkning af en aftale om salg af el og gas i ikke-afgrænset volumen/ikke-bestemt mængde, herunder om transport af el og gas ("netydelsen") også er omfattet. I forhold til salg af

el og gas skelnes normalt mellem aftaler om transport af el og gas og aftaler om køb af el og gas. Det bør af lovforslaget fremgå, hvorvidt transport af el og gas også er omfattet af loven. I forhold til aftaler om el og gas bør det sikres, at gældende ret på dette område – herunder reguleringen, der følger af El- og Gasdirektiverne (direktiv 2009/72/EF og 2009/73/EF) – kan videreføres uændret. Kunderne skal således fortsat kunne blive bundet af aftaler med el/gasdistributører og forsyningspligtige el/gasselskaber blot ved at begynde at forbruge el og gas. Der bør endvidere i lyset af forbrugerrettighedsdirektivet foretages en ændring af bekendtgørelserne om forbrugerbeskyttelse efter henholdsvis lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning.

Begrebet "vare" er ikke særskilt defineret i dansk ret. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens betragtning om, at en særskilt definition af begrebet i forbrugeraftaleloven ikke vil være hensigtsmæssig – både af fleksibilitetshensyn og fordi begrebet også anvendes inden for andre regelsæt. I og med at vand, el og gas, der sælges i et afgrænset volumen eller en bestemt mængde, allerede er omfattet af varebegrebet i dansk ret, finder Justitsministeriet ikke, at denne tilføjelse til varebegrebet i direktivet nødvendiggør indførelsen af en definitionsbestemmelse af varebegrebet. Der henvises i denne forbindelse til afsnit 6.1.7.2 og 6.1.8.1 i betænkningen og til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3.2.3.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at en aftale om løbende levering af elektricitet, gas og vand fortsat anses for at være en tjenesteydelsesaftale, hvilket er præciseret i bemærkningerne til lovforslaget. Der henvises i denne forbindelse til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3.2.3.1.

2.3.2. Fast forretningssted og fjernsalgsaftale

Dansk Erhverv bemærker, at en kundes reservation af en vare med henblik på at kunne se og eventuelt købe varen i den fysiske butik, som kunden har valgt at få varen sendt til, ikke bør være omfattet af begrebet "fjernsalg". Der er i disse situationer ikke tale om et køb indgået ved fjernsalg, men om en reservation. Dansk Erhverv henviser i den forbindelse til det, som er anført i betænkningens afsnit 6.1.7.6 om reservationer med henblik på levering af en tjenesteydelse.

Det anførte vedrørende reservation eller tidsbestilling i forhold til tjenesteydelser er eksplicit kommet til udtryk i præambelbetragtning 20. Det vil imidlertid tilsvarende gøre sig gældende i forhold til reservation af varer, hvilket er præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 3, stk. 1. Det

bemærkes i øvrigt, at der med definitionsbestemmelsen i forhold til begrebet fjernsalgsaftale ikke er tilsigtet nogen ændringer i forhold til gældende ret.

2.3.3. Varigt medium og digitalt indhold

Danske Medier finder ikke, at definitionen af varigt medium skaber tilstrækkelig klarhed i forhold til, hvad der ligger i dette udtryk. Der bør være mulighed for, at der i en abonnementsaftale for en del af oplysninger kan henvises til en fast hjemmeside. Det kan således ikke afvises, at en hjemmeside kan anses for at være et varigt medium. Endvidere bør udtrykket ”digitalt indhold”, herunder udtrykket ”digitalt indhold, som ikke leveres på et fysisk medium”, defineres særskilt i lovforslaget.

Den foreslåede definition af begrebet ”varigt medium” (lovforslagets § 3, nr. 5) svarer til definitionen i direktivets artikel 2, nr. 10. Det fremgår endvidere nærmere af lovforslagets bemærkninger, hvad der kan forstås ved ”varigt medium”. Dette begreb vil kunne udvides i takt med den teknologiske udvikling. I forhold til hjemmesider er udgangspunktet i dag imidlertid, at disse ikke anses for varige medier i direktivets forstand. Der henvises i den forbindelse til EU-Domstolens dom af 5. juli 2012, Content Services (sag C-49/11), der er nærmere omtalt i pkt. 4.1.3.2.9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Justitsministeriet finder ikke, at det herudover er muligt at foretage en nærmere fastlæggelse af begrebet ”varigt medium”.

Endvidere finder Justitsministeriet ikke, at der er behov for en særskilt definition af begrebet ”digitalt indhold”, idet direktivets definition svarer til den almindelige forståelse af begrebet. Der henvises nærmere herom til betænkningens afsnit 6.1.7.9 og pkt. 4.1.3.2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Det er i den forbindelse i lovforslagets bemærkninger præciseret, at begrebet skal forstås i overensstemmelse med direktivets definition, se bl.a. bemærkningerne til lovforslagets § 8, § 18 og § 25.

2.3.4. Aftaler, der relaterer sig til fast ejendom

Ejendomsforeningen Danmark finder, at aftaler, der knytter sig til leje-forhold i relation til fast ejendom og til aftaler om levering af tjenesteydelser til fast ejendom, bør undtages fra den nye forbrugerftalelov. Alternativt bør som minimum såvel bolig- som erhvervslejekontrakter undtages fra lovens kapitel 3 og 4 om oplysningspligt og fortrydelsesret, da lejeretten allerede er meget detaljeret reguleret i dansk ret.

Bestemmelsen i lovforslagets § 7, stk. 2, nr. 2, om at undtagelsen fra oplysningspligten ikke omfatter fjernsalgsaftaler vedrørende udlejning af fast ejendom, er en videreførelse af den gældende forbrugeraftalelovs § 17, stk. 2, jf. § 9, stk. 2, nr. 5. Der er således ikke tale om en ændring af retstilstanden, men om en videreførelse af de gældende regler vedrørende udlejning af fast ejendom, hvorefter sådanne aftaler er omfattet af forbrugeraftalelovens regler om oplysningspligt og fortrydelsesret. Det bemærkes, at alene forbrugeraftaler er omfattet af lovens anvendelsesområde. Der henvises i øvrigt til arbejdsgruppens bemærkninger i betænkningens afsnit 6.1.8.3.5, lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.4.3.4 og bemærkningerne til lovforslagets § 7, stk. 2, nr. 2.

2.4. Oplysningspligt generelt

Dansk Energi anfører, at øgede oplysningskrav er byrdefulde for den erhvervsdrivende og ofte også er udtryk for misforstået forbrugervenlighed, idet de færreste forbrugere rent faktisk vil sætte sig ind i oplysningerne forud for underskriften af en aftale. Indførelse af yderligere oplysningskrav, end hvad der kræves i direktivet, bør derfor holdes til et minimum.

Forenede Danske Motorejere (FDM) bifalder, at man i forbindelse med internethandel nu tydeliggør, at forbrugeren påtager sig en betalingsforpligtelse, jf. direktivets artikel 8, stk. 2, og lovudkastets § 12, stk. 2.

IT-Branchen og **Teleindustrien** finder det uhensigtsmæssigt og forvirrende, at de foreslåede regler om oplysningspligt henviser til aftaleindgåelsen, og foreslår, at bestemmelserne ændres til at henvise til forbrugers bestilling.

Direktivet er som udgangspunkt et totalharmoniseringsdirektiv, jf. direktivets artikel 4, hvorfor man fra dansk side er forpligtet til at gennemføre direktivets regler, herunder reglerne om oplysningspligt, i dansk ret. Ligeledes bemærkes det, at det følger af direktivets artikel 6, stk. 1, og artikel 8, stk. 7, at det afgørende tidspunkt i forhold til, hvornår oplysningerne skal meddeles forbrugeren, er aftaleindgåelsen.

2.4.1. Oplysning om købelovens mangelsregler

Danmarks Optikerforening finder det unødvendigt at pålægge en generel informationspligt i forhold til købelovens mangelsregler.

IT-Branchen og **Teleindustrien** anfører, at bestemmelsen i direktivets artikel 6, stk. 1, litra l, henviser til ”varernes kontraktmæssighed”, og anmoder om, at dette præciseres i lovforslaget.

Justitsministeriet er enig i, at der ikke efter direktivet følger en pligt for den erhvervsdrivende til at oplyse om de indholdsmæssige aspekter af købelovens mangelsregler. For at tydeliggøre dette er det i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 14, og § 17, stk. 1, nr. 5, blevet præciseret, at den erhvervsdrivende (alene) er forpligtet til at oplyse om, at købelovens mangelsregler kan finde anvendelse.

2.4.2. Oplysning om den erhvervsdrivendes identitet

Forenede Danske Motorejere (FDM) anfører, at den erhvervsdrivende udover at være forpligtet til at oplyse sit navn også bør være forpligtet til at oplyse sit CVR-nummer. Hermed sikres forbrugeren mulighed for også efterfølgende entydigt at kunne identificere den erhvervsdrivende. En sådan forpligtelse ligger også i naturlig forlængelse af direktivets præambelbetragtning 34 og 35.

Efter direktivets artikel 5, stk. 1, litra b, der foreslås gennemført i lovforslagets § 17, stk. 1, nr. 2, skal forbrugeren i forbindelse med andre aftaler end aftaler om fjernsalg eller aftaler indgået uden for fast forretningssted oplyses om den erhvervsdrivendes navn, f.eks. firmanavn, den fysiske adresse, hvor den erhvervsdrivende er etableret og den erhvervsdrivendes telefonnummer. Efter direktivets artikel 6, stk. 1, litra b og c, der foreslås gennemført i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, skal forbrugeren i forbindelse med aftaler om fjernsalg eller aftaler indgået uden for fast forretningssted oplyses om henholdsvis den erhvervsdrivendes identitet, f.eks. firmanavn, om den fysiske adresse, hvor den erhvervsdrivende er etableret, og om den erhvervsdrivendes eventuelle telefon- og faxnummer og e-mailadresse. Der stilles således ikke i direktivet krav om, at forbrugeren skal oplyses om den erhvervsdrivendes eventuelle registreringsnummer i et virksomhedsregister.

Kravet i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og § 17, stk. 1, nr. 2, om oplysning om den erhvervsdrivendes identitet kan opfyldes ved oplysning af den erhvervsdrivendes CVR-nummer. Henset til direktivets totalharmoniseringskarakter finder Justitsministeriet dog ikke, at der kan stilles krav om oplysning om CVR-nummer.

Der henvises i øvrigt til afsnit 6.2.1.2 i betænkningen og til bemærkningerne til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og § 17, stk. 1, nr. 2.

2.4.3. Oplysning om leveringstidspunkt

IT-Branchen og Teleindustrien anfører, at det ved levering af abonnementsaftaler omfattende installering af faste forbindelser ikke er muligt at

oplyse forbrugeren om den præcise leveringsdato i forbindelse med aftaleindgåelse. Leveringsdatoen vil først blive oplyst til forbrugeren i ordrebekræftelsen fra teleudbyderen. Teleudbydere vil dog forud for aftaleindgåelsen kunne oplyse forbrugeren om udbyderens generelle leveringstider i form af tidsintervaller. Det bør i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, at kravet om forudgående oplysning om leveringstidspunkt kan opfyldes ved oplysning om et leveringsinterval.

Kravet om oplysning af tidspunktet for levering fremgår af direktivets artikel 6, stk. 1, litra g, hvorefter den erhvervsdrivende, inden forbrugeren bindes af en aftale om fjernsalg eller en aftale indgået uden for fast forretningssted, bl.a. skal oplyse forbrugeren om det tidspunkt, hvor den erhvervsdrivende forpligter sig til at levere varen eller yde tjenesteydelsen.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at en oplysning om den erhvervsdrivendes generelle leveringstider inden aftaleindgåelsen som udgangspunkt ikke vil opfylde kravet i direktivets artikel 6, stk. 1, litra g, om oplysning om det tidspunkt, hvor den erhvervsdrivende forpligter sig til at levere varen eller yde tjenesteydelsen. Derimod vil en oplysning om et tidsinterval, inden for hvilket der vil blive foretaget levering, kunne opfylde kravet i artikel 6, stk. 1, litra g. Der er foretaget en præcisering heraf i bemærkningerne til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 8.

2.4.4. Oplysning om standardfortrydelsesformularen

IT-Branchen og **Teleindustrien** finder ikke, at udformningen af standardfortrydelsesformularen er brugervenlig. Endvidere er de skeptiske over for, om kunderne ønsker at tilbagesende en skriftlig formular, hvis den oprindelige kommunikation er sket elektronisk eller telefonisk.

IT-Branchen og **Teleindustrien** finder ikke, at der i fjernsalgssituationer bør gælde et krav om, at forbrugeren inden aftaleindgåelsen får oplysninger om standardfortrydelsesformularen. Ved telefonsalg vil det således være umuligt at give kunden forudgående oplysning om formularen. En henvisning til, at formularen kan findes på den erhvervsdrivendes hjemmeside, bør være tilstrækkelig.

IT-Branchen og **Teleindustrien** ønsker mulighed for at målrette kommunikationen til kunden, så der kun gives relevante oplysninger. Endvidere bør der ikke i forhold til de indholdsmæssige krav til den efterfølgende bekræftelse af fjernsalgsaftalen for så vidt angår standardfortrydelsesformularen stilles krav om, at formularen skal fremsendes til kunden. Det bør

være tilstrækkeligt, at det oplyses, at formularen er tilgængelig på den erhvervsdrivendes hjemmeside.

Efter direktivets artikel 8, stk. 7, litra a, der foreslås gennemført i lovforslagets § 13, stk. 2, skal den erhvervsdrivende inden for rimelig tid efter indgåelsen af en fjernsalgsaftale give forbrugeren en bekræftelse af aftalen indeholdende de i artikel 6, stk. 1, nævnte oplysninger. Kravet om oplysning om standardfortrydelsesformularen fremgår af direktivets artikel 6, stk. 1, litra h.

Direktivet er som udgangspunkt et totalharmoniseringsdirektiv, jf. direktivets artikel 4, og medlemsstaterne må derfor ikke ved gennemførelsen af direktivet indføre bestemmelser, der afviger fra direktivets, bortset fra i en række nærmere angivne tilfælde. Danmark er således forpligtet til at gennemføre direktivets bestemmelser, herunder artikel 8, stk. 7, litra a, jf. artikel 6, stk. 1, litra h, og standardfortrydelsesformularen i direktivets bilag I(B) i dansk ret.

Forbrugeren er dog ikke forpligtet til at benytte standardfortrydelsesformularen, jf. direktivets artikel 11, stk. 1, som foreslås gennemført i § 20, stk. 1, i lovforslaget. Forbrugeren kan således vælge at afgive en anden utvetydig erklæring om, at vedkommende vil udøve fortrydelsesretten. Den erhvervsdrivende kan endvidere tilbyde forbrugeren, at standardfortrydelsesformularen kan udfyldes og indsendes elektronisk, jf. direktivets artikel 11, stk. 3, og lovforslagets § 20, stk. 2. Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit 6.4.7.

2.4.5. Oplysning om klageadgang

Danmarks Optikerforening finder det urimeligt at pålægge den erhvervsdrivende en oplysningspligt i forhold til de almindeligt lovbestemte klagemuligheder. Endvidere finder foreningen ikke, at der efter direktivet er pligt til at oplyse om fremgangsmåden ved klage.

Forenede Danske Motorejere (FDM) finder, at oplysningspligten også bør omfatte det forhold, at en erhvervsdrivende ikke er omfattet af et klagenævn, da dette også er en væsentlig oplysning for forbrugeren.

Pligten til, hvor det er relevant, at oplyse om udenretlig klageadgang og adgang til bilæggelse af tvister følger af artikel 6, stk. 1, litra t, i direktivet. Bestemmelsen foreslås gennemført i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 22, der svarer til lovudkastets § 8, stk. 1, nr. 21.

Da direktivet som udgangspunkt er et totalharmoniseringsdirektiv, jf. direktivets artikel 4, kan medlemsstaterne ikke pålægge parterne andre forpligtelser end dem, der fremgår af direktivet, bortset fra i en række nærmere angivne tilfælde, der er specificeret i direktivet. Efter direktivets ordlyd, jf. formuleringen "hvor det er relevant, mulighed for", må det antages, at den erhvervsdrivende ikke i medfør af direktivet har pligt til at oplyse, hvis der ikke består en udenretlig klageadgang. Indførelsen af et krav om at oplyse, at den erhvervsdrivende ikke er omfattet af et klagenævn, vil efter Justitsministeriets opfattelse være udtryk for en merimplementering af direktivet og således være i strid med direktivets artikel 4.

Det bemærkes, at der efter gældende ret findes et tilsvarende oplysningskrav for så vidt angår fjernsalgsaftaler vedrørende finansielle tjenesteydelser, jf. forbrugerftalelovens § 13, stk. 1, nr. 2. Denne bestemmelse foreslås videreført i lovforslagets § 14, stk. 1, nr. 9.

Der kan i øvrigt henvises til afsnit 6.2.2.5.1.13 i betænkningen og til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 22, med tilhørende bemærkninger.

2.4.6. Sprogkrav

Forbrugerrådet – støttet af **LO-Landsorganisationen i Danmark** – lægger stor vægt på, at der som foreslået af arbejdsgruppen indføres en regel om, at når forbrugere indgår aftaler på baggrund af markedsføringsmateriale på dansk, skal oplysninger om aftalen også være på dansk.

Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA) og **Branchen ForbrugerElektronik** bemærker, at en række skandinaviske virksomheder i dag driver forretning og yder kundeservice på de skandinaviske sprog, uden at det volder problemer.

Muligheden for, at medlemsstaterne i deres nationale lovgivning kan opretholde eller indføre sprogkrav, fremgår af direktivets artikel 6, stk. 7. Efter Justitsministeriets opfattelse bør forbrugere kunne forvente, at aftalen udfærdiges på dansk, såfremt markedsføringen er sket på dansk. Justitsministeriet kan således tilslutte sig forslaget i arbejdsgruppens lovudkast § 7, stk. 4, som foreslås gennemført i lovforslagets § 8, stk. 3.

Det bemærkes i den forbindelse, at sprogkravet efter lovforslaget alene finder anvendelse, når markedsføringen af den pågældende vare eller tjenesteydelse er sket på dansk. Der er således ikke noget til hinder for, at erhvervsdrivende kan markedsføre deres produkter og efterfølgende indgå aftaler om disse produkter på andre sprog end dansk, herunder de skandi-

naviske sprog. Endvidere bemærkes det, at sprogkravet alene gælder i forhold til forbrugeraftalelovens oplysningskrav. Forbrugeren vil endvidere kunne samtykke til at modtage oplysninger på andre sprog end dansk, også selv om markedsføringen er sket på dansk.

2.4.7. Efterfølgende ændring af oplysninger

IT-Branchen, Teleindustrien og Danske Medier finder bestemmelsen i lovudkastets § 9, stk. 2, hvoraf det fremgår, at ”De oplysninger, der er udleveret til forbrugeren [...] må kun ændres, hvis det udtrykkeligt er aftalt mellem parterne.” problematisk, såfremt den betyder, at forbrugeren i yderste konsekvens vil kunne nægte at acceptere en ændring af en aftale som følge af, at den erhvervsdrivende har flyttet sit forretningssted til en anden adresse. I forhold til abonnementsaftaler kan det endvidere være nødvendigt at ændre aftalevilkårene som følge af ændringer af produktet, f.eks. overgang fra daglig til ugentlig udgivelse af et medieprodukt. Abonnenten skal ikke som følge af bestemmelsen kunne fastholde et krav om daglig levering af produktet. Det foreslås på denne baggrund, at den præcise ordlyd fra direktivets artikel 6, stk. 5, der henviser til ”De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1...” anvendes.

Det fremgår af artikel 6, stk. 5, i direktivet, at oplysningerne i artikel 6, stk. 1, udgør en integreret del af aftalen, og at de kun må ændres ved udtrykkelig aftale mellem parterne. Det må dog antages, at ændringer, der ikke har nogen betydning for selve aftalen, som f.eks. den erhvervsdrivendes adresseskifte, vil kunne meddeles forbrugeren uden udtrykkelig aftale mellem parterne. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke nogen indholdsmæssig forskel på bestemmelsen i direktivets artikel 6, stk. 5, og den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 9, stk. 2. For at undgå tvivls spørgsmål har ministeriet dog valgt at foretage en justering af ordlyden i lovforslagets § 9, stk. 2, således at bestemmelsens ordlyd bliver identisk med direktivets ordlyd i artikel 6, stk. 5.

2.4.8. Undtagelser fra oplysningspligten

Forbrugerrådet og LO-Landsorganisationen i Danmark mener ikke, at der bør indføres en bagatelgrænse på 350 kr. ved visse aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted, jf. muligheden i direktivets artikel 3, stk. 4. Den administrative lettelse ved at indføre en bagatelgrænse vil være meget begrænset, idet der ved samtidig indgåelse af flere aftaler med beslægtet indhold skal ses på den samlede udgift, som forbrugeren skal betale. Hvis den samlede pris overstiger 350 kr., vil den erhvervsdrivende alligevel være bundet af oplysningspligten. En bagatelgrænse vil

derfor være vanskelige at administrere i praksis for den erhvervsdrivende og skabe usikkerhed hos forbrugerne om deres retstilstand.

Efter gældende ret finder reglerne om oplysningspligt og fortrydelsesret ikke anvendelse ved aftaler indgået på offentligt sted eller på en udstilling, messe mv., hvis varen og købesummen udveksles samtidig med aftaleindgåelsen, jf. § 2, stk. 2, nr. 2, litra c, i den gældende forbrugerftalelov. Der gælder ikke en tilsvarende undtagelse i forbrugerrettighedsdirektivet, men det er i medfør af direktivets artikel 3, stk. 4, muligt at undtage aftaler indgået uden for fast forretningssted fra direktivets anvendelsesområde, hvis forbrugeren ikke skal betale mere end 50 euro.

Med henblik på at videreføre den gældende retstilstand i videst muligt omfang har arbejdsgruppens flertal foreslået at benytte muligheden i direktivets artikel 3, stk. 4, i begrænset form, således at aftaler indgået uden for fast forretningssted, hvor varen og købesummen udveksles samtidigt, og hvor prisen ikke overstiger 350 kr., undtages fra reglerne om oplysningspligt og fortrydelsesret, jf. lovudkastets § 7, stk. 2, nr. 7, hvilket Justitsministeriet kan tilslutte sig.

Det bemærkes, at både Sverige, Finland og Norge forventes at gøre brug af muligheden i direktivets artikel 3, stk. 4.

Der henvises til i øvrigt betænkningens kapitel 5 og afsnit 7.2.

Danske Advokater finder, at det bør overvejes at udnytte direktivets mulighed for at fastsætte lempeligere regler for erhvervsdrivendes oplysningspligt i relation til aftaler om reparation og vedligeholdelse, der indgås uden for den erhvervsdrivendes forretningssted i forbindelse med, at forbrugeren udtrykkeligt har anmodet den erhvervsdrivende om at udføre det pågældende stykke arbejde.

Arbejdsgruppen har overvejet, hvorvidt muligheden i direktivets artikel 7, stk. 4, bør udnyttes i dansk ret, men har fundet, at der ikke er tilstrækkelige fordele ved at indføre en sådan undtagelse fra oplysningskravet, idet der med muligheden alene sker en tidsmæssig udskydelse af, hvornår det fulde oplysningskrav skal iagttages. Der henvises nærmere til betænkningens afsnit 7.7. Justitsministeriet er enig i arbejdsgruppens betragtninger og har derfor heller ikke foreslået undtagelsen udnyttet.

2.4.8. Bekræftelse af aftaler indgået ved fjernsalg

IT-Branchen og **Teleindustrien** henstiller, at det genovervejes, om det ikke er muligt at videreføre undtagelsesbestemmelsen i den gældende for-

brugeraftalelovs § 12, stk. 4, hvorefter kravet om oplysninger på varigt medium ikke gælder for visse typer af lavpristjenesteydelser, der opfyldes ved hjælp af fjernkommunikationsteknik, f.eks. køb af ringetoner til mobiltelefonen og betaling med SMS for deltagelse i enkeltstående konkurrencer.

Direktivet indeholder ikke en undtagelsesbestemmelse svarende til den gældende forbrugeraftalelovs § 12, stk. 4. Med henvisning til, at direktivet er udtryk for totalharmonisering, har arbejdsgruppen vurderet, at en bestemmelse svarende til den gældende forbrugeraftalelovs § 12, stk. 4, ikke vil være i overensstemmelse med direktivet. Der henvises i denne forbindelse til betænkningens afsnit 6.2.2.7.6.

Justitsministeriet er enig i, at en bestemmelse svarende til den gældende forbrugeraftalelovs § 12, stk. 4, ikke kan opretholdes. Justitsministeriet skal dog bemærke, at Kommissionen i forbindelse med besvarelsen af en række spørgsmål fra medlemsstaterne vedrørende implementeringen af direktivet har tilkendegivet, at såkaldte "Premium Rate Services" eller "Value-Added Service", dvs. tjenesteydelser, der leveres over telefonen, og som betales gennem forbrugers telefonregning, i visse tilfælde vil være omfattet af direktivets artikel 3, stk. 3, litra m, og således ikke omfattet af direktivets anvendelsesområde. Det drejer sig om de tilfælde, hvor aftalen indgås og samtidigt fuldbyrdes ved hjælp af telefonopkaldet eller SMS'en, uden at der har været forudgående kontakt mellem parterne. Som eksempler nævnes opkald til nummeroplysningen og telefonafstemninger.

I det omfang tjenesteydelser omfattet af den gældende forbrugeraftalelovs § 12, stk. 4, er ydelser, hvor aftalen indgås og samtidigt fuldbyrdes ved hjælp af telefonopkaldet eller SMS'en, uden at der har været forudgående kontakt mellem parterne, vil disse tjenesteydelser efter Justitsministeriets opfattelse således fortsat være undtaget fra lovens anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 4, nr. 3.

Der er foretaget en præcisering af ovenstående i pkt. 4.1.4.3.11.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

2.5. Fortrydelsesretten

2.5.1. Den erhvervsdrivendes forpligtelser ved udøvelse af fortrydelsesretten

Branchen ForbrugerElektronik, Danmarks Automobilforhandler Forening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen af fabrikanter

og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA) og Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) anfører, at bestemmelsen i direktivets artikel 13 øger risikoen for svindel, idet en sælger kan blive forpligtet til at betale penge tilbage til en forbruger, der har fortrudt sit køb, førend sælgeren har modtaget varen retur fra forbrugeren. Det bemærkes endvidere, at der er modstrid mellem artikel 13 og artikel 14, hvorefter forbrugeren ikke har krav på at få det fulde beløb tilbage, hvis forbrugeren har beskadiget eller brugt varen mere, end hvad der er nødvendigt for at fastslå varens art, egenskaber eller den måde, den fungerer på. **Danmarks Automobilforhandler Forening** og **Dansk Erhverv** anfører, at den erhvervsdrivende risikerer at komme til at skulle yde forbrugeren kredit i situationer, hvor forbrugeren ikke er berettiget til at få tilbagebetalt den fulde beløb på grund af beskadigelse af varen. **Dansk Erhverv** anfører, at hensynet til sikkerheden for at forbrugeren får sine penge tilbage er tilgodeset ved reglerne om charge-back, jf. § 74 i lov om betalingstjenester, idet en erhvervsdrivende, hvis denne får uforholdsmæssigt mange klager, mister muligheden for at modtage betalinger fra betalingskortselskabet eller pengeinstituttet. **Dansk Erhverv** og **Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH)** anfører, at det bør fremgå af bemærkningerne til lovforslaget, at sælger har adgang til at tilbageholde tilbagebetalingen i tilfælde af mistænkelig opførsel fra kundens side.

Forbrugerrådet og **LO-Landsorganisationen i Danmark** anfører, at det bør fremgå af bemærkningerne til lovforslaget, at der i forbindelse med den erhvervsdrivendes tilbagebetalingspligt, når varen er returneret, ikke kan stilles krav om egentligt bevis for forsendelsens indhold eller varens stand. Efter **Forbrugerrådets** opfattelse må dokumentationskravet i direktivets artikel 13, stk. 3, afspejle, hvilke dokumentationsformer der er tilgængelige ved anvendelsen af gængse former for forsendelse, og der kan ikke ved returneringen stilles krav om særlige forsendelsesmetoder for forbrugers regning, der sikrer egentligt bevis for forsendelsens indhold eller varens stand.

Den erhvervsdrivendes pligt til at refundere det af forbrugeren betalte beløb uden unødigt forsinkelse efter modtagelse af meddelelse om, at forbrugeren vil udnytte sin fortrydelsesret, følger af direktivets artikel 13.

Bestemmelsen i lovforslagets § 22, stk. 1, der har til hensigt at gennemføre direktivets artikel 13, stk. 1, sikrer, at forbrugeren får sine penge tilbage fra den erhvervsdrivende uden unødigt forsinkelse og senest 14 dage fra forbrugeren har meddelt, at fortrydelsesretten udnyttes. Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen om charge-back, i § 74 i lov om beta-

lingstjenester beskytter forbrugeren mod, at der opkræves betaling, uden at varen leveres, men at bestemmelsen normalt ikke finder anvendelse, når varen er kommet i forbrugers besiddelse.

Det fremgår af direktivets artikel 13, stk. 3, der foreslås gennemført i lovforslagets § 22, stk. 4, at den erhvervsdrivende kan tilbageholde det af forbrugeren betalte beløb, indtil varen er modtaget retur, eller indtil forbrugeren har fremlagt dokumentation for, at varen er returneret, alt efter hvilket tidspunkt der er tidligst. Tilbageholder den erhvervsdrivende uberettiget beløbet, vil denne kunne blive mødt med eventuelle krav fra forbrugeren, f.eks. forrentning af det skyldige beløb.

Der kan i øvrigt henvises til afsnit 6.4.9 i betænkningen, hvor spørgsmålet om tilbagebetalingen i forbindelse med udøvelse af fortrydelsesretten er behandlet, og pkt. 4.10.3.1.3 i bemærkningerne til lovforslaget.

2.5.2. Forbrugers forpligtelser ved udøvelse af fortrydelsesretten

Branchen ForbrugerElektronik, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA) og Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) finder det problematisk, at bestemmelsen i direktivets artikel 14, stk. 2, gør det muligt for kunder at returnere brugte varer mod en reduktion i det tilbagebetalte beløb. Da e-handelsvirksomheder ikke har salgskanaler, der egner sig til salg af brugte varer, kan bestemmelsen få store økonomiske, administrative og praktiske konsekvenser for virksomhederne. **Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH)** anfører, at lovforslaget bør følge princippet i direktivets præambelbetragtning 37 og 47, hvorefter forbrugeren kun bør håndtere varen, som vedkommende ville have fået lov til i en fysisk forretning. **Dansk Erhverv** og **Dansk Industri** anfører, at det bør fremgå af bemærkningerne til lovforslaget, at en eventuel værdiforringelse skal fastsættes ud fra, hvilken pris e-handelsvirksomheder almindeligvis vil kunne sælge varen til.

Forbrugerrådet og **LO-Landsorganisationen i Danmark** anfører, at risikoen for en vares hændelige beskadigelse eller forringelse i fortrydelsesperioden fortsat bør påhvile den erhvervsdrivende, når forbrugeren benytter sig af fortrydelsesretten. **Forbrugerrådet** henviser i den forbindelse til rådets mindretalsudtalelse vedrørende muligheden for at opretholde en bestemmelse svarende til den gældende forbrugerftalelovs § 20, stk. 2.

Bestemmelsen om, at forbrugeren kun hæfter for eventuel forringelse af vares værdi, som skyldes anden håndtering af varerne, end hvad der er

nødvendigt for at fastslå varens art mv., følger af direktivets artikel 14, stk. 2. Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at ministeriet ikke finder det muligt i forbindelse med en korrekt gennemførelse af direktivet at foretage de præciseringer, som er anført af erhvervslivet.

For så vidt angår prisfastsættelsen i forbindelse med en eventuel forringelse af varens værdi antages det, at varens generelle handelsværdi for erhvervsdrivende skal lægges til grund. Det anses således ikke for afgørende, hvad den pågældende sælger vil kunne afsætte varen til gennem den anvendte salgskanal.

Særligt for så vidt angår spørgsmålet om risikoen for varen, kan Justitsministeriet tilslutte sig arbejdsgruppens flertals synspunkt om, at forbrugeren, som følge af at risikoen for varen efter direktivets artikel 20 er overgået til forbrugerne ved levering, hæfter for varens hændelige beskadigelse eller forringelse i forbindelse med udnyttelse af fortrydelsesretten. Ministeriet finder således ikke, at det på dette punkt er muligt at opretholde den gældende forbrugeraftalelovs § 20, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 6.4.10.2 og 6.5.12 i betænkningen og pkt. 4.11.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Branchen ForbrugerElektronik og Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA) finder den nye procedure forbundet med afståelse af fortrydelsesretten problematisk ved køb af digitale ydelser eksempelvis software, programmel og internet-tv – ydelser, der oftest qua deres natur ikke kan leveres tilbage.

Det følger af direktivets artikel 16, litra m, at digitalt indhold, som ikke leveres på et fysisk medium, er undtaget fra fortrydelsesretten, hvis leveringen er påbegyndt med forbrugers forudgående udtrykkelige samtykke og anerkendelse af, at fortrydelsesretten hermed fortabes. Bestemmelsen er forslået gennemført i § 18, stk. 2, nr. 13, i lovforslaget.

Den erhvervsdrivende kan således indhente forbrugers samtykke til at leveringen påbegyndes, således at fortrydelsesretten bortfalder. Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit. 6.3.8.15.

IT-Branchen og Teleindustrien finder, at det i bemærkningerne til § 25, stk. 2, bør præciseres, at eventuelle forbrugsafgifter for forbrugsafregnet forbrug, som kunden har haft i perioden fra levering til fortrydelsestidspunktet, også kan indgå i det beløb, forbrugeren kan pålægges at betale.

Det fremgår af direktivets artikel 14, stk. 3, der foreslås gennemført ved lovforslagets § 25, at forbrugeren skal betale et beløb, der står i rimeligt forhold til det leverede i det tilfælde, hvor forbrugeren har anmodet om påbegyndelse af leveringen forud for fortrydelsesfristens udløb, men hvor forbrugeren efterfølgende har benyttet sig af sin fortrydelsesret. Det forholdsmæssige beløb skal beregnes på grundlag af den samlede pris, der er fastsat i aftalen. Dog skal beregningen ske på baggrund af markedsværdien af det leverede, hvis den samlede pris er urimeligt høj. Bestemmelsen omfatter f.eks. faste abonnementsudgifter til telefon. For så vidt angår eventuelt forbrugsafregnet forbrug, som efter aftalen skal betales udover den faste abonnementspris, f.eks. et bestemt beløb pr. minut der tales i telefon, må forbrugeren efter almindelige obligationsretlige regler anses for at være forpligtet til at betale for det forbrugte frem til fortrydelsestidspunktet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 25 med tilhørende bemærkninger.

2.5.3. Fortrydelsesfrist

Dansk Energi finder det positivt, at det fastslås, at fortrydelsesretten for så vidt angår forsyningsaftaler om el, gas og vand, når disse ikke sælges i afgrænset volumen eller bestemt mængde, løber allerede fra tidspunktet for aftalens indgåelse. Man ser gerne en regel indført om forbrugers mulighed for at kunne fraskrive sig sin fortrydelsesret, såfremt forbrugeren ønsker leveringen af el, gas og vand påbegyndt inden fristens udløb, svarende til det i præambelbetragtning 19 angivne vedrørende digitale tjenester

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) bemærker, at bestemmelsen i direktivets artikel 14, stk. 1, betyder, at der kan gå op til en måned fra salgsdato til varen er retur hos sælger, hvilket er uholdbart særligt i forhold til sæsonvarer.

Det kan give anledning til en vis usikkerhed, hvorvidt aftaler om forsyning af vand, gas, elektricitet eller fjernvarme, der leveres i henhold til en lovreguleret forsyningsforpligtelse, og som indgås ved, at forbrugeren begynder at forbruge produktet, er omfattet af direktivet. Kommissionen har i forbindelse med besvarelsen af en række spørgsmål fra medlemsstaterne vedrørende implementeringen af direktivet tilkendegivet, at hvis man efter national ret indtræder i den tidligere kundes aftale med forsyningsleverandøren, vil det kunne anføres, at de prækontraktuelle oplysningskrav er iagttaget i forhold til den nye kunde ved, at den tidligere kunde har modtaget oplysningerne. Indgås der en ny aftale mellem leverandøren og den

nye kunde, vil direktivets almindelige oplysningskrav mv. efter Kommissionens opfattelse derimod finde anvendelse.

Som præciseret i lovforslagets pkt. 4.1.4.1.2 kan aftaler om forsyning af vand, gas, elektricitet eller fjernvarme, der leveres i henhold til en lovreguleret forsyningsforpligtelse, og som indgås ved, at forbrugeren begynder at forbruge produktet, efter Justitsministeriets opfattelse ikke betragtes som fjernsalgsaftaler, idet sådanne aftaler indgås ved forbrugerenes handling (forbrugeren tænder for strømmen, åbner for gassen mv.) og ikke ved anvendelsen af en eller flere former for fjernkommunikationsteknikker. Da der heller ikke vil være tale om aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted, vil reglerne om fortrydelse ikke finde anvendelse.

Som videre anført i lovbemærkningerne har Justitsministeriet overvejet, hvorvidt sådanne aftaler er omfattet af direktivet, når der er tale om forsyninger, der leveres af en leverandør i henhold til en lovreguleret forsyningsforpligtelse. Efter artikel 3, stk. 1, finder direktivet anvendelse på aftaler om forsyning af vand, gas, elektricitet eller fjernvarme, når forsyningen sker på aftalemæssigt grundlag, hvilket kan tale for, at kun de situationer, hvor en forbruger foretager et aktivt valg om at modtage vand, gas, elektricitet eller fjernvarme fra en bestemt leverandør, er omfattet af direktivets anvendelsesområde. Kommissionens tilkendegivelser kan efterlade en vis usikkerhed på dette punkt. Justitsministeriet finder imidlertid, at hensynet til samspillet med den forsyningspligt, der måtte gælde for aftaler om forsyning af vand, gas, elektricitet eller fjernvarme, og den forbrugerbeskyttelse, der søges varetaget gennem denne særregulering, og som sikrer den fortsatte leverance af den pågældende ydelse til forbrugerne på baggrund af en tæt lovreguleret mekanisme, umiddelbart tilsiger, at leveringer foretaget i henhold til en lovreguleret forsyningsforpligtelse ikke er omfattet af direktivet og dermed heller ikke af forbrugeraftaleloven. Justitsministeriet har lagt denne forståelse af direktivet til grund ved udformningen af lovforslaget.

Bemærkningen fra Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) relaterer sig til direktivets bestemmelser og ikke til betænkningen. Det bemærkes i den forbindelse, at EU-Kommissionens direktivforslag blev sendt i høring i november 2008. Direktivet blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 25. oktober 2011. Det er i forhold til dette punkt i direktivet ikke overladt til medlemsstaterne at fastsætte bestemmelser der fraviger denne regel.

2.5.4. Undtagelser fra bestemmelserne om fortrydelsesret

2.5.4.1. Bestillingskøb

Dansk Erhverv og **Dansk Industri** finder, at fortolkningen af muligheden for at undtage visse bestillingskøb fra fortrydelsesretten er for restriktiv, og at gennemførelse af direktivet i overensstemmelse med arbejdsgruppens flertals opfattelse vil føre til overimplementering af direktivet i dansk ret. En snæver fortolkning af reglerne vil indebære et stort spild i produktionen, fordi de returnerede varer ikke kan afsættes til andre kunder, og konsekvensen heraf kan blive, at forbrugerne afskæres for muligheden for at købe denne type varer ved fjernsalg. **Danmarks Optikerforening** er enig i disse betragtninger og ønsker i øvrigt, at det af bemærkningerne fremgår, at individuelt tilpassede synshjælpemidler opfylder kriterierne i lovudkastets § 18, stk. 2, nr. 3, og således er undtaget fra fortrydelsesretten. Endvidere bemærkes det, at formuleringen ”levering af varer, som er fremstillet...” kan opfattes som om fortrydelsesretten først bortfalder, når varen er fremstillet.

Forbrugerrådet og **LO-Landsorganisationen i Danmark** anfører, at det bør fremgå af lovforslagets bemærkninger, at afgrænsningen af bestillingskøb også fremover bør afhænge af, om fremstillingen er baseret på forbrugerens individuelle valg. **Forbrugerrådet** anfører videre, at det af bemærkningerne bør fremgå, at der ikke er holdepunkter for at antage, at direktivets definition i artikel 2, nr. 4, er materielt forskellig fra definitionen i gældende dansk ret.

Der kan henvises til arbejdsgruppens drøftelser i betænkningens afsnit 6.1.7.3 af spørgsmålet vedrørende forståelse af begrebet bestillingskøb. Som anført finder arbejdsgruppens flertal, at definitionen i direktivets artikel 2, nr. 4, af varer, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer, indholdsmæssigt ikke afskille sig fra begrebet varer, som skal fremstilles eller tilpasses efter forbrugerens individuelle behov, jf. den gældende forbrugeraftalelovs § 18, stk. 4.

Justitsministeriet kan i det hele tilslutte sig arbejdsgruppens flertals synspunkter. Det bemærkes i øvrigt, at Kommissionen i forbindelse med besvarelsen af en række spørgsmål fra medlemsstaterne vedrørende implementeringen af direktivet har tilkendegivet, at undtagelsen i direktivets artikel 16, litra c, skal fortolkes snævert, og at situationer, hvor forbrugeren sammensætter varen ved at vælge mellem en række muligheder tilbudt af den erhvervsdrivende, ikke vil være omfattet af direktivets definition af varer, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer eller har fået et tydeligt personligt præg. Som eksempler på varer, der ikke vil være omfat-

tet af undtagelsen i direktivets artikel 16, litra c, nævner Kommission biler, hvor forbrugeren vælger mellem flere forskellige tilbudte farver og ekstraudstyr og møbelsæt, der sammensættes af forbrugeren ved valg mellem en række standardelementer.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3.2.4 samt bemærkningerne til lovforslagets § 18, stk. 2, nr. 3.

2.5.4.2. Levering af aviser, tidsskrifter og magasiner

Danske Medier bemærker, at det bør overvejes, hvorvidt det er muligt for den erhvervsdrivende at opkræve betaling fra forbrugeren for de aviser mv., som er leveret, inden forbrugeren gør fortrydelsesretten gældende i forhold til en abonnementsaftale om levering af aviser mv.

Bestemmelsen i lovudkastets § 18, stk. 2, nr. 10, der ligeledes er indsat i lovforslaget som § 18, stk. 2, nr. 10, svarer i sin ordlyd til direktivets artikel 16, litra j. Abonnementsaftaler for levering af aviser, tidsskrifter og magasiner, er således omfattet af direktivets almindelige regler om fortrydelsesret. Muligheden for at kræve betaling for den del af ydelsen, der leveres inden udløbet af fortrydelsesfristen, jf. artikel 14, stk. 3, gælder alene i forhold til tjenesteydelser, jf. artikel 7, stk. 3, og artikel 8, stk. 8. Denne bestemmelse kan ikke udstrækkes til også at omfatte aviser mv., som er leveret inden udløbet af fortrydelsesfristen.

2.5.4.3. Biludlejningsvirksomhed

Finans og Leasing og **Forenede Danske Motorejere (FDM)** er enige med arbejdsgruppen i, at privatleasing af biler bør være undtaget fra fortrydelsesretten, jf. betænkningens afsnit 6.3.8.14. **Finans og Leasing** bemærker, at undtagelsen må antages at omfatte alle motorkøretøjer, som sædvanligvis anvendes af private, herunder også f.eks. motorcykler og mindre varevogne, og henstiller, at dette kommer til at fremgå af bemærkningerne til lovforslaget.

Det må efter Justitsministeriets opfattelse antages, at undtagelsen i artikel 16, litra l, ikke kun omfatter aftaler om udlejning af personbiler, men også aftaler om udlejning af andre køretøjer, der sædvanligvis er reguleret af de samme regler som personbiler, herunder motorcykler og mindre varevogne. Hensynet bag at undtage biludlejning fra fortrydelsesretten må antages at gøre sig tilsvarende gældende for udlejning af andre motorkøretøjer. Det bemærkes endvidere, at Kommissionen i forbindelse med besvarelsen af en række spørgsmål fra medlemsstaterne vedrørende implemen-

teringen af direktivet har tilkendegivet, at begrebet "car" sædvanligvis forstås som omfattende køretøjer, der er beregnet til passagertransport, som f.eks. personbiler, motorcykler og mindre varevogne.

2.5.4.4. Finansielle tjenesteydelser

Finansrådet og Realkreditforeningen anmoder om en udbygning af bemærkningerne til lovudkastets § 18, stk. 3. De anfører videre, at det er afgørende, at aftaler, der er accessoriske til en låneaftale, omfattes af undtagelsen fra fortrydelsesretten, uanset hvor og hvordan aftalerne indgås, da der i modsat fald åbnes adgang til at spekulere mod finansielle virksomheder. Det bør i bemærkningerne præciseres på samme måde som i bemærkningerne til det finansielle fjernsalgsdirektivs artikel 6, stk. 2, litra a, i betænkning nr. 1440 fra 2004, at bestemmelsen har til formål at sikre, at forbrugeren ikke bruger fortrydelsesretten til at spekulere mod den erhvervsdrivende.

Den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 18, stk. 2, nr. 15, der ligeledes er indsat i lovforslaget som § 18, stk. 2, nr. 15, hvorefter aftaler om varer, værdipapirer og finansielle tjenesteydelser ikke er omfattet af reglerne om fortrydelsesret, hvis prisen afhænger af udsving på kapitalmarkedet, som leverandøren ikke har nogen indflydelse på, og som kan forekomme i fortrydelsesperioden, omfatter også accessoriske fastkursaftaler, såfremt disse aftaler er tæt knyttet til hovedaftalen og på samme måde som hovedaftalen vil kunne give anledning til spekulation. Dette er præciseret i lovforslagets bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 18, stk. 3, der ligeledes er medtaget i lovforslaget som § 18, stk. 3, er en delvis videreførelse af bestemmelsen i den gældende forbrugeraftalelovs § 17, stk. 3. Bestemmelsen er en undtagelse til den foreslåede § 18, stk. 2, nr. 15, og indebærer, at aftaler om varer, værdipapirer og finansielle tjenesteydelser er omfattet af reglerne om fortrydelsesret, selv om prisen afhænger af udsving på kapitalmarkedet, som leverandøren ikke har nogen indflydelse på, og som kan forekomme i fortrydelsesperioden, såfremt aftalen herom er indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted.

I medfør af den gældende bestemmelse i forbrugeraftalelovens § 17, stk. 3, gælder kapitlet om fortrydelsesret for aftaler indgået uden for fast forretningssted under omstændigheder nævnt i den gældende forbrugeraftalelovs § 2, stk. 2, nr. 2, litra a og b, om værdipapirer og finansielle tjenesteydelser, hvis værdipapirets eller ydelsens pris afhænger af udsving på kapitalmarkedet, som leverandøren ikke har nogen indflydelse på.

I lovforslagets § 18, stk. 3, foreslås den gældende bestemmelse i forbrugeraftaleloven videreført for så vidt angår finansielle tjenesteydelser. Den gældende bestemmelse foreslås dog ophævet for aftaler om værdipapirer, idet disse er omfattet af forbrugerrettighedsdirektivet og undtaget fra fortrydelsesret i medfør af artikel 16, litra b (se lovforslagets § 18, stk. 2, nr. 15). Endvidere foreslås bestemmelsen at gælde i alle tilfælde, hvor aftalen er indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted. Det bemærkes i denne forbindelse, at den nuværende sondring i forbrugeraftalelovens § 2, stk. 2, nr. 2, litra a-d, mellem forskellige måder at indgå aftaler på uden for den erhvervsdrivendes forretningssted ikke foreslås opretholdt i lovforslaget. Bestemmelsen er med disse modifikationer tiltænkt samme anvendelsesområde som den gældende § 17, stk. 3.

For så vidt angår hvilke finansielle tjenesteydelser der er omfattet af bestemmelsen, kan henvises til det finansielle fjernsalgsdirektivs artikel 6, stk. 2, litra a. Der er således ikke tilsigtet nogen ændring i retstilstanden på dette punkt. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne til § 17 i lov nr. 451 af 9. juni 2004 om visse forbrugeraftaler, jf. lovforslag nr. L 220 i folketingsåret 2003/2004.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit 6.3.8.4.

2.6. Levering og risikoens overgang

Dansk Energi anfører, at det bør fremhæves i bemærkningerne til forslaget til en ændring af købeloven, at de særlige regler om leveringstidspunkt og risikoens overgang ikke gælder for aftaler om forsyning af vand, gas eller elektricitet, når disse varer ikke sælges i et afgrænset volumen eller i en bestemt mængde, jf. direktivets artikel 17, stk. 1.

Forbrugerklagenævnet antager, at det fortsat i medfør af købelovens § 77 a, stk. 3, der implementerer artikel 5, stk. 3, i direktiv 1999/44/EF om visse aspekter om forbruger køb og garantier i forbindelse hermed, påhviler den erhvervsdrivende at godtgøre sit standpunkt, hvis der mellem parterne er uenighed om, hvorvidt en defekt ved varen var til stede ved varens overgivelse til køberen.

Det er præciseret i pkt. 3.1.1 i de almindelige bemærkninger til det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af købeloven og forskellige andre love, at direktivets bestemmelser i artikel 18 og 20 om levering og risikoens overgang ikke finder anvendelse på aftaler om forsyning af vand, gas eller elektricitet, når disse varer ikke sælges i et afgrænset volumen eller i en bestemt mængde, jf. direktivets artikel 17, stk. 1.

Der er med forslag til lov om ændring af købeloven i forbindelse med gennemførelse af forbrugerretsdirektivet ikke tilsigtet nogen ændring vedrørende mangelsvurderingen i købelovens § 77 a.

2.7. Opsigelse af aftaler om løbende tjenesteydelser mv.

Dansk Energi anfører, at aftaler om skifte af leverandør af el og gas sædvanligvis indebærer, at selve leveringen først begynder at løbe fra indeværende måned +30 dage eller senere. Man opfordrer til, at der i lovudkastets § 28 indføres en bestemmelse, hvorefter bindingsperioden for så vidt angår forsyningsaftaler om el og gas først begynder at løbe fra tidspunktet for leveringsaftalens begyndelse.

Ejendomsforeningen Danmark bemærker, at bestemmelsen i den gældende forbrugeraftalelovs § 25, som foreslås videreført i lovudkastets § 28, hvorefter aftaler om løbende tjenesteydelser, herunder aftaler om administration af fast ejendom, kan opsiges med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, i praksis volder administrationsvirksomhederne alvorlige problemer. I forbindelse med fastsættelsen af opsigelsesvarslet bør der derfor indføres en sondring mellem karakteren af den løbende tjenesteydelse. Et opsigelsesvarsel på 3 måneder vil være rimeligt i forbindelse med aftaler om administration af fast ejendom.

Forbrugerrådet lægger stor vægt på, at der som foreslået af arbejdsgruppen indføres en regel om, at der i forbrugeraftaler ikke kan aftales et længere opsigelsesvarsel/bindingsperiode end 1 måned til udgangen af en måned en regel om, hvilket også støttes af **LO-Landsorganisationen i Danmark**.

De foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 28, stk. 1-4, er en uændret videreførelse den gældende forbrugeraftalelovs § 25, der i det væsentligste stammer tilbage fra den oprindelige forbrugeraftalelov af 1978. De nuværende opsigelsesfrister blev indført i forbrugeraftaleloven ved lov nr. 492 af 12. juni 2009. Der er således ikke tale om en ændring af retstilstanden, men om en videreførelse af de gældende regler vedrørende frister for opsigelse af aftaler om løbende tjenesteydelser.

Justitsministeriet har på denne baggrund ikke fundet anledning til at foretage ændringer i relation til spørgsmålet om bindingsperiode. Ministeriet har dog i overensstemmelse med arbejdsgruppens forslag fundet anledning til i tilknytning til reglerne om bindingsperioder at fastslå, at der ikke kan aftales et længere opsigelsesvarsel end det i den foreslåede § 28, stk. 1, nævnte.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 28 og betænkningens afsnit 6.8.3.

2.8. Forbuddet mod uanmodet telefonisk henvendelse

Dansk Transport og Logistik (DTL), Forenede Danske Motorejere (FDM) og SOS Dansk Autohjælp anfører, at man enten bør ophæve bestemmelsen i den gældende forbrugerftalelovs § 6, stk. 2, nr. 4, og side stille tegning af abonnemeter om vejhjælp med forsikringsaftaler, jf. den gældende forbrugerftalelovs § 6, stk. 2, nr. 3, eller alternativt ophæve kravet i forbrugerftalelovens § 6, stk. 2, nr. 4, om at bestemmelsen kun gælder for virksomheder, der har indgået aftale om rednings- og brandslukningsarbejde med en eller flere kommuner. De henviser til, at bestemmelsen i sin nuværende form er konkurrenceforvridende, da Falck får en ubegrundet fortrinsstilling i forhold til andre leverandører af vejhjælp, idet Falck kan rette uanmodet henvendelse til forbrugere, fordi Falck har indgået aftale om udførelse af rednings- og slukningsarbejde ved ildebrand med flere kommuner.

Forbrugerrådet finder, at undtagelserne til forbuddet mod uanmodede telefoniske henvendelser, bortset fra undtagelsen vedrørende aviser, ugeblade og tidsskrifter, bør ophæves, da undtagelserne ikke længere er tidssvarende.

Danske Medier støtter en opretholdelse af muligheden for at rette uanmodet telefonisk henvendelse vedrørende tegning af abonnemeter på aviser, ugeblade og tidsskrifter. Bestemmelsen bør også omfatte tegning af abonnemeter på e-aviser og e-ugeblade, således at de elektroniske udgaver af aviser, ugeblade og tidsskrifter sidestilles med den fysiske udgave og dermed også er omfattet af undtagelsen til forbuddet mod uanmodet telefonisk henvendelse.

Med henvisning til bemærkningerne vedrørende det konkurrenceforvridende aspekt, er der i lovforslaget foreslået en ændring af undtagelsen vedrørende henvendelser om tegning af abonnemeter om redningstjeneste eller sygetransport, jf. den gældende forbrugerftalelovs § 6, stk. 2, nr. 4. Ændringen har til hensigt at ligestille virksomheder, der tilbyder abonnemeter om redningstjeneste eller sygetransport, uanset om virksomheden herudover har indgået aftale om udførelse af rednings- og slukningsarbejde ved ildebrand med en eller flere kommuner. Der henvises i øvrigt til afsnit 5.9.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, og bemærkningerne til lovforslagets § 4, stk. 2.

I forhold til telefoniske henvendelser om tegning af abonnement på elektroniske versioner i tilknytning til fysiske aviser, ugeblade og tidsskrifter må sådanne aftaler anses for at være omfattet af undtagelsen i den gældende forbrugeraftalelovs § 6, stk. 2, nr. 2, og således også af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 4, stk. 2, nr. 2.

Da direktivets område ikke vedrører forbud mod uanmodede henvendelser, har Justitsministeriet på nuværende tidspunkt ikke fundet det aktuelt at overveje yderligere ændringer af undtagelserne til forbuddet mod uanmodede henvendelser. Der henvises til pkt. 6.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.9. Formelle krav om aftaleindgåelse for aftaler om fjernsalg indgået pr. telefon

Forenede Danske Motorejere (FDM) og Danske Advokater anbefaler, at man ved gennemførelsen af direktivet udnytter muligheden i artikel 8, stk. 6, hvorefter medlemsstaterne kan bestemme, at den erhvervsdrivende ved aftaler om fjernsalg indgået pr. telefon skal bekræfte tilbuddet til forbrugeren, der først er forpligtet, når vedkommende har underskrevet dette eller sendt sit skriftlige samtykke, hvilket vil give væsentlige forbedringer for både forbrugeren og den erhvervsdrivende, da kravet om skriftlig ordrebekræftelse og accept vil begrænse efterfølgende tvister om aftalens indhold.

Danske Medier bifalder, at man ikke foreslår muligheden i direktivets artikel 8, stk. 6, udnyttet, da dette i praksis ville besværliggøre og forsinke hele forløbet omkring telefonsalg.

Udgangspunktet i dansk ret er, at der ikke gælder nogen særlige formkrav (f.eks. skriftlighed, underskrivelse eller godkendelse) til aftalers indgåelse. Aftaleretligt er det afgørende således, om der er afgivet et løfte, mens det er uden betydning, på hvilken måde løftet er afgivet. Måden, hvorpå løftet er afgivet, kan imidlertid få betydning for bevisspørgsmålet.

Det fremgår af afsnit 7.8 i betænkningen, at arbejdsgruppen har noteret sig, at det i praksis kan give anledning til uoverensstemmelser mellem parterne, hvad der opfattes som aftalt telefonisk.

Henset til, at forbrugeren efter de gældende regler ikke er bundet af et løfte afgivet ved en erhvervsdrivendes henvendelse i strid med den gældende forbrugeraftalelovs § 6, ligesom forbrugeren som udgangspunkt heller ikke er bundet af en aftale, der er indgået telefonisk, og hvor ordrebekræftel-

sen ikke svarer til, hvad der er aftalt, samt henset til det forhold at forbrugeren inden for 14 dage har mulighed for at fortryde en aftale indgået ved fjernsalg eller uden for fast forretningssted, findes der dog efter arbejdsgruppens opfattelse ikke at foreligge særlige og tilstrækkelige tungtvejende grunde, som taler for at indføre det i direktivets artikel 8, stk. 6, omhandlede formkrav. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens betragtninger, og bestemmelsen i direktivets artikel 8, stk. 6, foreslås således ikke udnyttet.

3. Forslag til lov om forbrugeraftaler

Der er i forhold til arbejdsgruppens udkast til lovforslag foretaget følgende ændringer:

- I lovforslagets § 4, stk. 2, nr. 4, er ”abonnement, der omfatter redningstjeneste eller sygetransport” ændret til ”abonnement om redningstjeneste eller sygetransport”. Endvidere er ”med hvilken en eller flere kommuner har indgået aftale om udførelse af rednings- eller slukningsarbejde ved ildebrand” udgået.
- Lovudkastets § 7, stk. 4, foreslås indsat som lovforslagets § 8, stk. 3. Endvidere er ”efter reglerne i dette kapitel” i denne bestemmelse udgået. Med ændringen præciseres det, at sprogkravet alene finder anvendelse i forhold til fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted.
- Lovudkastets § 8, stk. 1, nr. 12, er blevet opdelt i to numre og indsat som nr. 10 og 11 i lovforslagets § 8, stk. 1. De efterfølgende numre i § 8, stk. 1, samt henvisningerne til § 8, stk. 1, i § 9, stk. 1 og 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1, § 24, stk. 2, § 25, stk. 1, nr. 2, er endvidere konsekvensrettet som følge heraf.
- I lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 14, som svarer til lovudkastets § 8, stk. 1, nr. 13, og i lovforslagets § 17, stk. 1, nr. 5, er ”de almindelige køberetlige mangelsregler” ændret til ”at købelovens mangelsregler kan finde anvendelse”, jf. pkt. 2.4.1 ovenfor.
- I lovforslaget § 9, stk. 2, er ”De oplysninger, der er udleveret til forbrugeren i medfør af § 8, stk. 1,” ændret til ”De oplysninger, der er omfattet af § 8, stk. 1,”.

- I lovforslagets § 19, stk. 2, nr. 2, litra a, b, og c, er ”fysisk besiddelse” ændret til ”forbrugerens eller den af forbrugeren angivne tredjemand, dog ikke transportørens fysiske besiddelse”.
- I lovforslagets § 19, stk. 6, er der tilføjet et 2. pkt., hvoraf det fremgår, at § 19, stk. 6, 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på de andre frister, der fremgår af lovforslaget.
- I lovforslagets § 31 er der indsat et stk. 3, om gebyrer ved betaling med kontanter i udenlandsk valuta.
- I lovforslagets § 36 er indsat en bestemmelse om lovens territoriale gyldighed.

Herudover er der foretaget visse ændringer og præciseringer i lovforslagets bemærkninger, som også er omtalt ovenfor under pkt. 2.

4. Forslag til lov om ændring af købeloven og forskellige andre love

Der er i forhold til arbejdsgruppens udkast til lovforslag foretaget følgende ændringer:

- I lovforslaget er der i §§ 2-6 indsat en række konsekvensændringer af lov om betalingstjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 365 af 26. april 2011, retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1008 af 24. oktober 2012, kreditaftaleloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 761 af 11. juni 2011, og pensionsbeskatningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 586 af 24. maj 2013.
- I lovforslagets § 6 er der i § 12 i markedsføringsloven indsat en ændring af 3. og 4. pkt. om oplysning om garantier og sprogkrav i forbindelse hermed.
- I lovforslagets §§ 7 og 8 er der indsat en ikrafttrædelsesbestemmelse og en bestemmelse om lovens territoriale gyldighed.

Herudover er der foretaget visse ændringer og præciseringer i lovforslagets bemærkninger, som også er omtalt ovenfor under pkt. 2.